



Revisionen

Yttrande över revisionsrapport: Det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

Revisionen bedömer att det finns en brist på struktur, tydlighet och systematik i det arbete som genomförs och att rådande arbetssätt inte finns dokumenterat i några av kommunens styrande dokument. Revisionen bedömer att framtagna internkontrollplaner inkluderar välfärdsbrottslighet som område men misslyckas med att uppnå fullgod täckning för de risker som kan tänkas uppstå, samt att en tydlig plan om utbildningar och vilka funktioner som ska ges möjlighet att delta saknas.

Kommunstyrelsen ser allvarligt på revisionens bedömningar och tar till sig av rapporten och vill genom detta yttrande ge ytterligare information om arbete som pågår inom detta område och hur Kommunstyrelsen arbetar vidare utifrån rekommendationerna. På ett övergripande plan bedömer kommunstyrelsen att arbete med att förebygga välfärdsbrottslighet och utveckling av arbetet med intern kontroll har förbättrats det senaste året och att, i och med de uppdragen som getts för 2025 inom revisionsrapportens granskningsområde, så kommer revisionens bedömda risker till stor del att hanteras inom ramen för redan givna uppdrag. Kommunstyrelsen ser dock allvarligt på nuläget och kommer löpande att följa upp hur arbetet enligt uppdragen går, i syfte att säkerställa en robust intern kontroll och att välfärdsbrottslighet inte sker.

Revisionen ger kommunstyrelsen ett antal rekommendationer utifrån rapporten:

Vidareutveckla styrelsens internkontrollplan, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet

Nyköpings kommun har sedan 2023 arbetat med utveckling av internkontrollarbete i kommunen i stort. I den första fasen har divisionerna ingått och i kommande arbete ingår vidareutveckling av internkontrollen för kommunstyrelsen som nämnd. Inom ramen för utvecklingsarbetet har det tagits fram förslag till nya styrdokument som planeras beslutas och ersätta äldre styrdokument inom kort. Till detta tar centrala Ekonomiavdelningen fram

anvisningar inför varje års framtagning av internkontrollplan som riktar sig till nämnder och divisioner.

I samband med att också nämndernas internkontrollplan för 2025 tagits fram i Hypergene för första gången (utöver divisionernas sen föregående år), har en enhetlig riskvärderingsskala tillämpats för både divisioner och nämnder. Från och med framtagning av internkontrollplan 2025 är välfärdsbrottslighet också en del av kommunens riskområde "Oegentligheter, mutor, korruption, välfärdsbrott". Kommunstyrelsen tar till sig av revisionens bedömningar och rekommendationer i det vidare utvecklingsarbetet med intern kontroll och kommer noggrant att följa upp arbetet och dess effekt för att säkerställa ytterligare förbättringar inom området.

Utöver detta kan nämnas att HR-avdelningen har i internkontrollplanen för 2025 ett kontrollmoment att genomföra stickprov att riktlinjen för rekrytering följs.

Ta fram ett styrdokument/strategi som tydliggör hur kommunen ska arbeta med att förebygga välfärdsbrottslighet

Kommunstyrelsen bedömer på ett övergripande plan att det finns styrning inom området utifrån de dokument som revisionen nämner gällande inköp, brottsförebyggande arbete, mutor och jäv med mera. I december antog Kommunfullmäktige en reviderad policy för inköp och upphandling och sedan i höstas genomförs en översyn av riktlinjerna gällande muta och jäv som kommer revideras inom kort. Med anledning av rapporten kommer HR att se över riktlinjen för rekrytering i förhållande till välfärdsbrott.

Alla dessa områden är sammankopplade med välfärdsbrottslighet, och kommunstyrelsen bedömer inte att det i varje dokument uttryckligen behöver stå något om välfärdsbrott då riktlinjer i sig ska ligga i linje med kommunens förebyggande arbete. Riktlinjen för mutor och jäv är exempelvis en del i arbetet för att förebygga välfärdsbedrägerier även om det inte uttryckligen finns ett avsnitt om välfärdsbrott i riktlinjen.

Kommunfullmäktige har i Budget 2025 gett Kommunstyrelsen i uppdrag att "stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet" med beskrivningen "Skärpa arbetet relaterat till risken för jäv, mutor, korruption och välfärdsbrottslighet inom såväl tjänste- som politisk organisation. Vid behov föreslå revidering av styrdokument samt utveckling av planer och uppföljningsarbete." Detta uppdrag har kommunstyrelsen i sin tur gett alla verksamheter, med Räddning och säkerhet som sammanhållande och övergripande ansvarig.

Kommunfullmäktige har i Budget 2025 även gett ett uppdrag, som hanteras av Inköp- och upphandlingsenheten, att utveckla och införa en förbättrad inköps- och upphandlingsprocess, där KF beskrivit att det ingår att genom den utvecklade processen förebygga och motverka förekomsten av välfärdsbrottslighet.

Mot denna bakgrund av den styrning och uppdrag som finns delar Kommunstyrelsen inte bilden att ett övergripande styrande dokument om hur kommunen ska arbeta mot välfärdsbrottslighet skulle underlätta eller göra arbetet mer effektivt. Kommunstyrelsen bedömer att det viktigaste är att arbetet mot välfärdsbrottslighet leder till faktiska resultat snarare än fler styrdokument. Kommunstyrelsens prioritering är att verksamheterna implementerar förebyggande åtgärder i praktiken och att arbetet fokuserar på genomförande snarare än administration.

Kommunens övergripande inställning i hur vi ska jobba mot välfärdsbrottslighet är, utifrån uppdrag i KF budget 2025 och handlingsprogrammet för brottsförebyggande arbete, att vi ska arbeta aktivt inom hela kommunens organisation för att motverka välfärdsbrott samt att det kräver ett samlat arbetssätt och intern samverkan. Varje verksamhet behöver avgöra exakt tillvägagångssätt bäst inom sitt ansvarsområde, då riskbilderna och förebyggande åtgärder kan skilja sig avsevärt åt, vilket även inkluderar översyn av verksamhetens rutiner och styrande dokument. Arbetet sker med vägledning och stöttning av Räddning och säkerhet som har i uppdrag att hålla samman arbetet på ett övergripande plan.

Säkerställa att rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbrottslighet finns på plats för de verksamheter som vid granskningstillfället saknar sådana rutiner

Kommunen har en visselblåsarfunktion, där den som misstänker missförhållanden av något slag kan göra en anmälan, detta inkluderar bland annat bedrägerier samt intressekonflikt och jäv. Information finns bland annat på kommunens [webb](#) och hanteringen av visselblåsfunktionen finns fastställd i en rutin (KK22/630). Rutinen inkluderar även hur de fall som under utredningens gång inte visar sig vara en visselblåsning, ska hanteras. I de fallen görs även då bedömning och avrapportering av ärendet, vilket finns dokumenterat i nämnd rutin.

Kommunstyrelsen bedömer utöver detta att det ingår i det uppdraget som Kommunfullmäktige gett 2025 gällande välfärdsbrottslighet att verksamheterna ser över om det finns behov av ytterligare nedbrutna rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstanke om välfärdsbrott i enskilda verksamheter. Detta är ett uppdrag som relativt nyligen påbörjats och som kommer genomföras med hög prioritet under 2025.

Säkerställa att samverkansarbetet vad gäller det förebyggande arbetet mot välfärdsbrottslighet genomförs utifrån en samlad strategi

Räddning och säkerhet har i sitt grunduppdrag att samordna kommunens brottsförebyggande arbete. Inom ramen för Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag 2025 att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet, är Räddning och säkerhets uppdrag från Kommunstyrelsen att "Agera sammanhållande och kunskapsbärande i kommunens arbete med välfärdsbrott. Skapa helhetsbild på kommunövergripande nivå. Stötta samtliga divisioner och bistå med

metodik i verksamheternas eget arbete med att identifiera åtgärder i syfte att förhindra välfärdsbrott¹. Räddning och säkerhet har under 2024 påbörjat detta arbete som fortgår framöver utifrån genomförda analyser och prioriterade verksamheter. Kommunstyrelsen bedömer att kopplingen mellan intern kontroll och välfärdsbrottslighet är avgörande för ett lyckat förebyggande arbete, och Räddning och säkerhet har med sig detta i sitt arbete. Kommunstyrelsen kommer att följa upp arbetet flera gånger under året enligt ordinarie uppföljningsprocess.

Säkerställa att relevanta funktioner och förtroendevalda ges möjlighet att genomgå utbildningsinsatser kopplat till området välfärdsbrottslighet

Inom ramen för Kommunfullmäktiges uppdrag att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet så ingår det för verksamheterna att med stöd av Räddning och Säkerhet bedöma vilka behov som finns för att minska riskerna, och utbildningsinsatser är ett av dessa områden. Det kan behöva ske olika utbildningar med olika detaljeringsgrad för att nå de behov som finns i de olika verksamheterna.

Räddning och säkerhet arbetar också med ett förslag på övergripande utbildning till alla medarbetare och förtroendevalda kopplat till välfärdsbrottslighet, och utbildningsinsatser kring muta och jäv kommer genomföras framöver för såväl förtroendevalda som tjänsteorganisationen.

Kommunstyrelsen bedömer att givna uppdrag täcker in detta område som är under pågående arbete, men kommer också tydliggöra vikten av utbildningsinsatser ytterligare till ansvariga och följa upp arbetet löpande. Kommunstyrelsen ser det som avgörande att alla relevanta aktörer, både tjänstepersoner och förtroendevalda, får den utbildning som krävs för att effektivt motverka välfärdsbrott.



Urban Granström
Kommunstyrelsens ordförande

¹ Kommunstyrelsens överenskommelse om verksamhet 2025, bilaga 3 Räddning och Säkerhet (KK24/585)